

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXIV. Ex generali Galliæ consuetudine possessores beneficiorum Ecclesiasticorum possunt disponere de fructibus suorum beneficiorum, & illos ad hæredes transmittere, tam ex testamento, quàm ab ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

quod provifus ab Ordinario fit immittendus in poffeffione beneficii.

- Nihilominus contrarium verius effe exiftimavi: quia caufa appellationis fecundi provifi commiffa fuerat cum claufula, *una cum incidentibus & dependentibus*: quæ facit ut lis cenfeatur introducta etiam fuper petitorio, maxime ad effectum fubrogationis, quia cum ageretur de jure reali, fcilicet de collatione primo loco facta, beneficium fuit effectum litigiofum. Rot. decif. 342. n. 2. part. 1. recent. & in omnem eventum, ad effectum ut poffeffio istius tertii diceretur attentatoria, fatis erat quod poffeffio caperetur in præjudicium litis pendens fuper ipsa poffeffione, ut determinat Rot. decif. 148. n. 8. 9.
7. & 10. part. 3. recent. & Diftusque tertius diceretur intrufus, ejusque titulus & poffeffio infecta procedens ab eo, qui non habebat potestatem conferendi, & ideo ille tertius nullo modo poffet dici legitimus contradicitor adverfus primum provifum Apoftolicum, & fubrogatum in locum renunciantis liti: Garc. de benef. part. 6. cap. 4. per Rot. Argel. de legitim. contradic. quæst. 15. num. 119. & fequentib. maxime num. 121. ubi dicit quod ille provifus ab Ordinario dicitur intrufus, ejusque titulus & poffeffio infecta, & nullo modo poffet effe legitimus contradicitor adverfus colligantem authoritate Apoftolica provifum, & fubrogatum;
8. & probato tamen cleriato dicti primi provifi, & aliis requifitis, de quibus Argellus loco citato, num. 122. Ludovif. decif. 32. Rot. decif. 7. num. 8. part. 7. recent.

9. Quæ quidem fuperius dicta non observantur quoad beneficia Galliar, quæ fubjacent collationi Ordinarii, non obftante litifpendencia, ut diximus fuperius p. 1. c. 28. n. 6. & testatur Lancellor. de attentat. p. 1. c. 3. n. 141.

10. Quod ad petitorium attinet, dicendum effe fimiliter, dictum tertium impetantem non effe fundatum propter nullitatem tituli ex defectu potestatis collatoris ordinarii, qui beneficium litigiofum conferre non poterat, ut mox dictum est: quia quamvis ex lite proprie non oriatur refervatio, refultat tamen inhibito, temporalis, per quam inferior prohibetur conferre beneficium lite pendente: Duran.

11. dec. 68. n. 6. & Et ideo indultum conferendi beneficia refervata, removel quidem obftaculum refervationis, non tamen removel impedimentum litis pendens, ut Duran. ibid. probat: Seraphin. decif. 990. num. 5. ubi dicit quod hoc casu Ordinarius habet manus ligatas, neque conferre poffet beneficium tunc vacans, ne detur novus colligans, & in fortioribus terminis dicit n. 6. quod neque patroni poffunt alium præferre durante lite, non obftante

12. & quod Papa minus velit præjudicare patronis laicis quam Ordinarius: addens fufficere, quod lis verificetur eodem modo, quo fuit narrata & nempe etiam finarrata fuerit lis fuper poffefforio tantum, ut per Gomel. de triennali, quæst. 11. n. 13. non quidem ad effectum, ut ex eo beneficium datur litigiofum,

13. & quia fola lis fuper poffeffione ad hoc non fufficit, ut fuprà diximus, & bene testatur Lancellor. de attent. p. 1. c. 3. n. 141. Sed ad hoc ut obtineri poffit fubrogatio etiam quoad poffeffionem, & jus fuper ea compens colliganti mortuo, ut per Gom. dicto n. 13.

14. Nec obftat quod commiffio appellationis data fuerat ad instantiam defuncti colligantis, non autem ipfius primi provifi: quia in materia fubrogationis, acta facta ad instantiam unius partis, tantum fuffragantur alteri parti colliganti, ut post Putem

15. Sanlegeris Tom. 11. Pars I.

decif. 459. lib. 2. in correctis, & alios probat Rot. decif. 7. n. 1. part. 7. recent.

Sed quid dicendum, fi colligans non quidem mortuus fuerit, fed juri & beneficio renuntiaverit, utrum hoc casu lis cenfeatur extincta, & beneficium adhuc dicatur litigiofum.

In hac quæftione certum est, quod fi colligans 17. celferit, seu renunciaverit liti & caufæ, lis finitur, & non incurritur amplius nullitas provifionis factæ per Ordinarium: & ideo fi prius Ordinarius contulerit antequam colligans à fummo Pontifice fui juri confirmationem legitimè obtinuerit, collatio Ordinarii erit valida, quia tunc non est locus regulæ de fubrogandis colligantibus: Cokier ad reg. de fubrog. 28. n. 36. vers. per renunciat.

Sed fi colligans fecerit celfionem juris & beneficii, lis non cenfeatur extincta, & beneficium remanet adhuc litigiofum, ut probat Lancellor. de attent. lit. pendens, cap. 4. n. 304. fed tamen hoc cum diffinitione intelligendum est: aut enim celfio, vel renunciatio facta fuit fimpliciter, aut in favorem alicujus: fi fimpliciter, tunc lis celfat, & per consequens non intrat regula, de fubrogandis: & fi verò in favorem, lis durat, & locus est prædictæ Regula.

Quando enim quis est fubrogatus alicui viventi per viam celfionis quoad profequutionem poffeffionis, totum jus tranfit in celfionarium, maxime fi Papa talem celfionem approbet, quamvis aliàs regulariter fuccellor in beneficio non cenfeatur fuccedere in jure competentis illi, à quo jus metitur, & creetur novum jus ex perfona fuccelloris; tamen ille fubrogatus in jus alterius poffet profequi licet, & fic non dicitur lis finita, nec beneficium definit effe litigiofum, ex notatis per Gomel. de trienn. dicta quæst. 11. versio, secundus casus est. Et hanc diffinitionem refert Additio ad Burat. decif. 307. num. 11. allegans Rot. decif. 385. num. 1. & fequent. part. 2. recent. & coram Vbaldo in Regienfi Iurifp. tranatus, die 5. Martii 1623. decif. 599. num. 27. parte 4. recent. tomo 3.

CAPVT CLXIV.

Ex generali Galliar confuetudine poffeffores beneficiorum Ecclefiafticorum poffunt difponere de fructibus fuorum beneficiorum, & illos ad hæredes transmittere tam ex teftamento, quam ab interftato, ideo redditus decurfi, nondum tamen exacti, fpectant ad illorum hæredes, & fuccellores in beneficio nihil fuper illis prætereendere poffunt. In Curia autem, & Statu Avenionenfi, ex confuetudine & approbatione fummorum Pontificum, bona Clericorum fæcularium, qui Epifcopis funt minores, etiam ad hæredes tranfeunt. Quomodo autem dividendi funt fructus illi, qui tempore mortis Clerici nondum exacti fuerunt, oftenditur.

SVM MARI VM.

1. In Gallia, ex generali rogni confuetudine, Clerici bona fua undequaque quæfita transmittunt ad hæredes: nec in illis fuccellores in beneficio quæpiam prætereendere poffunt.

I 2 Fallis

100 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

- 2 Fallit, si nomine Ecclesia facta fuerit acquisitio, tunc enim sine dubio Ecclesia succedit.
- 3 In Gallia fructus illius anni, quo Clericus obiit, dividuntur pro rata temporis inter heredes & successorem in beneficio, & annus computatur à die prima Ianuarii: & num. 4.
- 5 Fructus civiles non exacti, non pertinent ad heredes gravati, sed ad fideicommissarium.
- 6 Que sit differentia inter usufructuarium, & heredem gravatum, dum tractatur de divisione fructuum anni obitus.
- 7 In Civitate, & statu Avenionensi, Clerici habent heredes tam ex testamento, quam ab intestato, in bonis etiam intuitu Ecclesia quæsitis.
- 8 Licet locatio facta fuerit in pecunia, tamen attendi debet tempus perceptionis fructuum, quorum loco pecunia solvitur.
- 9 Fructuum divisio in naturales, industriales, & civiles.
- 10 Fructus civiles veniunt appellatione fructuum improprie.
- 11 Differentia fieri debet inter pensionem impositam super beneficio, & redditus seu pensiones domorum, & similes fructus civiles, qui debentur possessori beneficii.
- 12 In vacatione necessaria que contingit propter obitum illius, qui beneficium possidet, fructuum anni obitus divisio fieri debet pro rata temporis, quo beneficiatus vixit.
- 13 Resignans censetur omne ius fructuum illius anni transulisse in resignatarium, nisi illud sibi expressè reservaverit.
- 14 Si tamen facta fuerit resignatio in favorem, non amittit resignans fructus, nisi à die acceptationis factæ per resignatarium.
- 15 Fructus pendentes, & nondum percepti, spectant ad successorem in beneficio, ad instar usufructuarii: exacti verò, & à solo separati ad heredes spectant.
- 16 In locis ubi Bulla Iulii III. non est recepta, fructus non exacti spectant ad heredes, tam ex testamento, quam ab intestato.
- 17 Fructus percepti ex industria possessoris beneficii, veluti distributiones, spectant ad illius heredes.

Mortuo quodam Presbytero in fine mensis Maii, qui præbendam possidebat fundatam in terris Regis Christianissimi, cuius fructus consistebant partim in granis, partim in censibus, & redditibus domorum sub annua locatione concessis, soluta mercede in duobus terminis, videlicet pro medietate in festo Omnium Sanctorum, & pro alia medietate in festo Paschali, possidebat etiam quoddam Capellania in Comitatu Venaissino, & sic in terris summi Pontificis, quorum proventus partim in granis, partim in domorum redditibus consistebant.

Dubitatum fuit quid, & quantum prætereundere possent heredes, & successores dicti presbyteri, & utrum in totum succederent, vel pro rata.

- 1 In hac quaestione diversimodè considerandi sunt redditus existentes in Gallia, & redditus qui percipiuntur in terris summi Pontificis: siquidem in Gallia certissimum est, ex generali regni consuetudine non solum Clericos de fructibus suorum beneficiorum testari & disponere posse, sed etiam illos transmittere ad suos heredes & successores: ut patet ex Additione ad Alexand. conf. 101. n. 2. lit. B. vers. sed invaluit consuetudo, vol. 7. Additio ad Louet lit. E, n. 4. col. 3. verfic. l'Arreft rapporte, ubi testatur

quod ex generali regni consuetudine affinis, consanguinei, & alii successores Presbyterorum, Cantuatorum, Episcoporum, & aliorum Ecclesiasticorum secularium decedentium ab intestato, illis succedunt in omnibus, & singulis eorum bonis, tam propriis seu patrimonialibus, quam mobilibus, & acquisitionibus, undecunque bona quæsitæ sint, etiam in fructibus beneficiorum, cujuscunque lineæ qualitatæ, tam perceptis, quam percipiendis: quæ receptum est, ut in istis sacerdotis titulari, vel commendatarii æquiparentur usufructuariis, adeo ut in istis bonis Ecclesia, vel successor in beneficio nihil prætereundere possit. † Quod tamen sic accipi debere testatur, ut id Prælati, vel Clerici suum quantum faciant, quod ex fructibus Ecclesiæ suo jure & privato nomine acquirunt; non etiam si nomine Ecclesiæ.

Hoc etiam certum est, quod fructus beneficii in Gallia existentes, quamvis nondum percepti, dividi debent pro rata temporis inter heredes Clerici, & successorem in beneficio; eodem planè modo quo soluto matrimonio per mortem viri, dividuntur pro rata temporis inter viduam, & heredes mariti, quæ rata ita computari debet, ut annus incipiat à mensis Ianuarii usque ad ultimam diem mensis Decembris: prout sæpius fuisse judicatum testatur Additio ad Louet litera F, num. 12. quod propterea de judicabitur in Gallia.

Supposito igitur pro vero, quod Clerici in Gallia habeantur pro usufructuariis, non autem pro simplicibus usuariis, sequitur quod fructus de redditibus decurri durante vita Ecclesiasticorum, transmittuntur ad illos successores, ut bene de usufructuariis loquens comprobatur D. Ludovicus Bell. conf. 151. n. 4. & 5. concludens quod etiam redditus ultimi anni pro rata dividendi sunt. † Et quoniam fructus civiles non exacti (veluti fructus annuorum reddituum, vel mercedes domorum, quæ inter fructus civiles numerantur, teste Censu de censib. quæst. 70. p. 12.) pertineant ad fideicommissarium, non autem ad heredem heredis generati, teste Vincenz. de Franch. decis. 13. Rot. apud Cens. decis. 458. & idem Cens. decis. quæst. 70. num. ult. Peregrin. de fideicommiss. art. 49. n. 66. † Tamen differentiam inter heredem gravatum, & usufructuarium bene explicat D. Bell. loco citato, quia fructus, seu redditus maturati statim atque debentur percipiunt, non sunt amplius de corpore, seu re principali, sed sunt tanquam proprietates separata: & per consequens in Gallia spectant ad successorem legittimum Clerici.

Deveniendū ad Beneficia constituta intra monasterium summi Pontificis, pro vera resolutione quoddam supponenda sunt.

In primis quod in civitate Avenionensi Bulla holic. record. Iulii III. super fructibus beneficiorum nunquam fuit usu recepta: quinimod ex consuetudine generali omnes Ecclesiastici Episcopi minores liberè disponere possunt de fructibus suorum beneficiorum, & bonis inde quæsitis, & nulla facta dispositione, illa transmittunt ad successores ab intestato, ut per plures summos Pontifices declaratum fuit, & per nos fusiùs comprobatur superius, c. 153.

Secundò supponendum est, quod cum agitur de tempore perceptionis fructuum beneficii, non debet haberi ratio illius temporis, quo redditus in pecunia pro fructibus solvi debet, sed duntaxat illius temporis, quo fructus ipsi percipiuntur: veluti si solutio destinata sit ad diem festum Omnium Sanctorum, non tempus illud, sed tempus perceptionis

Qu. & Ref. benef. Pars III. Cap. CLXIV. 101

prionis granorum, vel respectivè vindemiæ, attendendum erit: quia pecunia succedit loco fructuum, & per consequens fructuum tempus inspicere debet, ut in simili per nos conclusum fuit superius, c. 22. num. 7. part. 1. & probatur per text. in l. si mentes, ff. de petit. heredit. & l. divorcio, §. item si merces, ff. solut. matrimonio, ubi dicitur, quod si agatur de colono qui nummis colit, divorcio subsequuto post tempus messium, & ante tempus vindemiæ, pecunia messium veniet in computationem; sed quoad vindemiæ habebitur ratio solius spei futuræ perceptionis: & ita tenet Honded. conf. 85. n. 13. & 23. lib. 2. Alexand. conf. 28. n. 1. vol. 1. Rot. decis. 278. num. 1. part. 2. recent. Tusch. in verbo, fructus, conclus. 17. num. 1.

9 Tertiò supponendum est, inter varias fructuum divisiones, hanc præcipuam à Doctores admitti, ut aliqui sint fructus naturales, alii industriales, alii verò civiles. Naturales dicuntur, quos natura ipsa producit absque eo quod hominis industria aliquid operetur, aut saltem accedente parva hominis industria, quales sunt nuges, poma, glandes, fœnum, & similia, l. fructus percipiendi 45. ff. de usur. l. bona fidei emptor, ff. de acquir. rer. dominio: fructus industriales sunt, quos hominis industria, & labor coadjuvante natura producit, veluti frumentum, vinum, & similia: Civiles sunt qui non ex aliquo corpore, sed jure proveniunt, quales sunt vecturæ navium, & jumentorum, & pensiones urbanorum prædiorum, & reddituum; quam divisionem licet aliqui commentitiam existiment, ut ostendit Castil. de usufr. cap. 36. num. 63. † Tamen verissimum est, hanc fructuum denominationem saltem improprie, & in ampla significatione sumpto fructuum vocabulo, recipiendam esse: quam admittunt in hoc sensu omnes Doctores, ut per Castil. loco citato, num. 65. & multis seqq. quam divisionem fructuum inter naturales & civiles, eleganter more suo exponit Clarissimus Dominus Senator Leonardus in suo tractatu de usufr. quest. 50. num. 11. & seqq.

11 Quibus ita præsuppositis, hoc constituendum est, quod ratione fructuum civilium, qui consistunt in censibus annuis, aut pensionibus domorum, divisio debet fieri pro rata temporis inter hæredem defuncti, & successorem in beneficio. Advertendo tamen nos modò non loqui de pensione imposita super beneficio, de qua fuit per nos copiose actum dicto cap. 2. ubi explicavimus quomodo illius fieri debeat divisio, mortuo beneficii possessore: sed nos hic tractamus qua ratione fieri debeat divisio fructuum & reddituum, qui beneficii possessori defuncto in granis, vel pecunia, aut ex censibus annuis (qui apud nos etiam pensiones

12 vocantur) solvi debuissent. † Exemplum igitur hujus rei est, si beneficii possessor obierit die 25. Maii, & terminus solutionis annui census cesserit die 25. Aprilis, hæredes beneficiarii defuncti integrum habebunt terminum maturum die 25. Aprilis, & præterea ratam portionem unius mensis, qui lapsus est à die termini usque ad diem mortis defuncti, quando agitur de successore per obitum; quia datur tunc vacatio necessaria. Si enim ageretur de successore per viam resignationis, distinguendum esset; nam si resignatio facta fuerit pure & simpliciter, resignans videtur à se totum jus abdicasse, nisi aliquid sibi reservaverit. Et ratio diversitatis est, quia in moriente nullus potest considerari actus positivus, per quem jus, vel actionem ad fructus illos remisisse videatur. † At verò dum

14 agitur de resignante, censetur totum jus remisisse, si nihil sibi reservaverit. † Quod si resignatio facta fuerit in favorem certæ personæ, fructus pro rata temporis debentur resignanti usque ad tempus acceptationis, quia non antea resignans possessionem aut dominium amittit: Putens dec. 14. lib. 3. & optimè explicat Rot. decis. 278. per 10iam, & maximè n. 7. p. 2. recent. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 44. n. 31. & seqq.

15 Major difficultas est circa fructus consistentes in granis, super quibus duæ sunt Doctores contrariæ sententiæ. Aliqui enim existimant fructus dividi debere pro rata temporis: alii verò, fructus à solo separatos, quamvis nondum exactos, nec in horreo reconditos, ad hæredes Clerici defuncti pertinere; fructus autem nondum perceptos, sed pendentes tempore mortis, pertinere ad successorem in beneficio: quia beneficiarius in vita usufructuario comparatur, qui solum fructus jam collectos suos facit, juxta text. in l. defuncta, ff. de usufructu, Anton. de Marin. resolut. cap. 152. num. 11. 12. & 13. & hanc Doctores diversitatem notavit Garc. de benef. part. 2. cap. 1. n. 96. 97. & 98. Verùm nos errare non possumus, si Rotæ Romanæ sententiam sequamur, videlicet ut soli fructus exacti, & à solo separati, si naturales sunt, ad beneficii successorem pertineant: ut fuit dictum per Rot. coram Cavalerio decis. 104. ubi tamen loquitur de successore voluntario per viam resignationis; & ideo melius facit ad propositum Burat. decis. 85. 2. num. 6. ubi Addentes.

16 Sed tamen notandum est, quod ibi Rota loquitur in terminis Bullæ Iulii III. Contrarium sentiens si agatur de locis, ubi dicta Bulla recepta non est: in illis enim locis, prout in præfati Statu Avenionensi, & Comitatu Venaissino, fructus beneficiorum, tam ab intestato, quam ex testamento decedentium, transmittuntur ad hæredes beneficiarii: ut per Rotam decis. 19. n. 12. part. 6. recent. Et ideo verius est, cessante dicta Bulla, ut fructus inexacti ad hæredes transmittantur, pendentes verò duntaxat pro rata temporis, ut per Anton. de Marin. loco citato, n. 11. Rot. dicta decis. 19. num. 12. † Quod

CAPVT CLXV.

Matrimonia præsumpta, quæ olim admittebantur, hodie non posse subsistere, sed necessariò pro validitate matrimonii adhibendam esse Parochi præsentiam. Virum in quasi possessione concubinæ, manuteneri non posse. Mulierem, pendente